

1931

AUTHOR/KEY FIGURE

Joakim Skovgaard

FACTS

Document type:

Note

Archive:

Mappe 113 nr. 1a-c

TRANSCRIPTION

Afventer transskription.

[illegible]

En gang havde jeg som lille foreslået at tegne den kongesættede Kristus, det forbrød moder mig, og deri gjorde hun ret. Men lærte mig også, at når jeg tegnede, skulde jeg være mig til ikke at dreje papiret, men roligt holde op, op og ned, ned.

Til vor gamle skolekammer, var en forrest, måske hvad sødme, skænting af til det vandløb eller andre bøger, gammeldags krumkage eller ^{kak} mandler og rosiner eller frugt. Jeg husker hende engang hun skulde ud til middag, hvor jeg bemærkede hende lysegrøn sithkejule. Men i det øjeblik var alle i det øjeblik var den kære mode med det dybe, alvorlige blik.

SKOVGAARD-MUSEET
Mappe 113 Nr. 1A

1. Skriv om Moder, som døde, inden jeg var 12 år, det var i min Moder
glimt i huset. Blev det, af Moder, som jeg glemte det, kan jeg ikke glemme.
Det skede vor farlig, i ja, ikke noget besligt men blev alvorlig, og det skete vist
for, at hun måtte overtage husførelsen hos sin Fader, da hun var 16 år, altså meget ung.
Han, Professor, Botaniker, den af alle andre, og senere Joachim Frederik Schouen,
modste sin huske den 13 1844. Hun var lidt Dalgas, lidt Sisseth, yngste datter
til Baroness Christiane Stange på Nysø, hendes far Thorvaldson et sommerhjem
på hane gamle dage. Ved Moderens død, skrev Grundtvig, Brønter: i Høstskolen,
"lyste blomsten yndehed". I har det indtryk, at hun har været mild og blid. Moder blev
dygt med Fader. 1851 grundtvig vidde hende i Botanisk Have, hvor Bistefader havde sin Elke sebold, han var
Fader. Virunde, hvem de længst kendte, se på hende, uden at se, talte om med Fader
syg døjning, døde 28/4 1852. Trods Moderens alvor, husker jeg og nok kun, Fader
alltid overfor Moderen til hans alvorlige gals, men de kunde også lye, undtogene
og se ham de kunde derved den bedste tegning med sin. Moder spids af samme
rullet, Fader var bristeligt ror; så spid mangler ikke. Sådant huske et barn.
3. Hun var selvstændig og vifast, men altid lyktes det i ikke at gøre sit forrest
i sammen. Fader kendte ikke mælkshund, det fandt Moder sig i, men hendes
to drøge skulde vannes til det. Det lykkedes en tid at få os til at holde af det,
vi passede nøje, at få det efter tur, men en dag fik jeg meget af det gode, så
mælkshunden stod mig mod, og Moder måtte give tætt. For teenage møden i os, har hun
i. Huset aldrig gjort. Vi holdt ikke af klumper i Morgenøllebrøden, så lyde
Moder deger, ved at give os angjort til. De Søster søkede til, fik os alle tre
om morgen. Vi drøge fandt det højst uforståeligt, at Catherine slap for de
nange lange år med øllebrød der mælkbrød. 3 Jeg husker, at vi drøge lede for Moder
i en lille bog om Holger Danske. Den kom vist med til "Nysø", hvor vi som
nyd kom om Sommerferien, så i endnu synes det i det dybtste, Sommerlyste
sted i Danmark. På Nysø tronde jo tante Christiane Stange, Moder Moder
Der hørte også Moder sine ungdomsveninder, Trænke Elise Stange hjemme, hun var
et spædt menneske, lige som Moder kristelig og folkelig, gabet af Gudsstrang,
En tid vidde hun endog ud at Jone, men familien fik hende af. Hendes yngste broder
Christian var stik derved ualmindelig adelsforbødet, men det sind ikke blev

SKOVGAARD-MUSEET
Mappe 113 Nr. 1A

149 m
Næret i ^{højs} Pstrig, hvor han en tid var i militær tjeneste. En af vore fæder paa
Nysø blev indtaget kortvarig. Moder sagde os, at det var fordi Baron Christen
vandt det tilf, så var der ikke plads for os. Senere fik jeg at vide, at det var fordi
Christen havde ontatt Fader som „malakollet“, og således Moder ikke var
stemmen med ham. Os børn har han altid været god imod.
Moder selvstændighed viste sig ogsaa deri, at hun ikke fulgte moderen, hun
gik i prob-syde efter sin egen og Faders mag, i hendes egen en foldrig nedværd,
og løst liv, en dobbelt sikkerhed af Kjærlens herre knyttet om livet med
nærliggende kræfter. Sådan gik hun hjemme og ude. Hylster hendes
engang hun skulde ud, måske i theatret, hvor jeg kunde have hende i den tynde
sikkerhed. Der var en egen stille fest over livet dengang, det var saa hjemligt,
samlet, og Moder hørte jo hjemme i det tidens mest dannede klasse. I hendes
barndomstid så de vist hinanden ^{samlet om} Søndag Professor M. L. Blayens tilfældig,
on ^{om søndagen} ~~Hjælper~~ var vist ogsaa for stamfaderen til kunsthistorikere her i Danmark. Blayens
hørte ogsaa til Nysø-kredsen, men næsten var han, og for at begynde sin egentlige,
ud bad han sig en sjælsdødel af Moder. Hun prøvede den stude med en kort
tegnede blomst. Spisestuen udvirkende, at det var godt, alt det de fik, og
mindes Moders udmærkede kage til fulen. Tobak var hende meget imod.

x Moder var blandt dem der hørte ^{hans} Blayens foredrag.

SKOVGAARD-MUSEET
Mappe 113 Nr. 1A

4.

Minde om Moder, Georgia Marie Louise Schouen,
gift Skovgaard.

113

Kvindest. gemmensat af Broder Niels og Søster Susette Cathrine

Moder døde inden jeg var 12 år, det er jo kun spredte glimt jeg mindes.
Billedet af Moder, som jeg gemmer det, kan jeg ikke gengive. At Moder
var kærlig, er jo ikke noget særligt, hun var også alvorlig, og det stammer
vist fra, at hun måtte overtage husførelsen hos sin Fader, da hun var
16 år, altså meget ung. Han, Professorens ^{og Schüttersens} Botanikerens, den af alle
113 ætede og ærede og upartiske, Joachim Frederik Schouw, mistede
sin Hustru den 9/3 1844. Hun var født Selgas, døbt Susette,
yngste Søster til Baronesse Christine Stampe på Mysø, havde
der gav Thorvaldsen et Sommerhjem derude på hans gamle
Dage. Ved Moderens Død skrev Grøntvrig til Bedstefader
Diget: "Visnet er for dig i Haven Hjerteblomsten: Gyndighed;"
Jeg har det indtryk, at hun netop var mild og yndig, og Morfader
113 havde jo sin Embedsbolig i Botaniske Have, som dengang
lå bag Charlottenborg, langs Nyhavn. I Havesalen der
blev Fader og Moder viet af Grøntvrig i 1851, for Bedstefader
var syg, de måtte derfor vies i Hjemmet, han døde 28/4 1852.

Jeg husker, det alvorlige Ansigt Moder satte op, når hun og
Fader prøvede hvem af dem der længst kunde se den anden
i Øjnene uden at le. Overfor de Øjne måtte vor milde Fader
altid give tabt. Men Moder kunde også være med til Skamt,
når hun og Fader lagde at danne Tagronde med Turgerne, hendes
Tagronde var spids og sammenvullet, Faders var et bredt Rør.
Sådanit husker et Barn.

SKOVGAARD-MUSEET
Mappe 113 Nr. 1B

Thun var selvstændig og viljefast, men altid lykkedes det hende jo ikke at føre sit Forsæt igennem. Fader kunde ikke lide Mælkekind, det fandt Moder sig i, men hendes to Drenge skulde vænnes til det.

Det lykkedes også en Tid, at få os til at holde af det, vi passede rigtig, at skifte til at få det, men en dag fik jeg for meget af det gode, så Mælkekindet stod mig imod, og Moder måtte give talt.

For tringe Maden i os har hun aldrig gjort. Vi holdt heller ikke af Klumperne i Morgenallebrøden, så hjalp Moder dog, ved at give os Anjeris dertil, og så glæde Klumperne. Engang satte hun mig i Skamme brogen; ^{henderoben} hun fandt mig, da hun åbnede for mig, og ~~meget~~ med alstensk herligesing, ~~heller~~, ~~hat~~ o. s. v.; jeg havde mødt mig fortrøffeligt. Men selv en god Pedagog kan have Vheld, og jeg mener, at hun var det, hun sagde vist nødvendigt mig til vore Bøner, men var det sagt, så stod det fast.

Da vi engang var på Skovtur og skulde hjem, måtte vi gå rask til færd ^{men} baran? Undervejs løb jeg og legede, Moder sagde, jeg skulde følge med. Da jeg vedblev at lege, sagde hun, at hvis jeg ikke fulgte med, kom jeg ikke med i Skoven næste Gang, og da jeg fremdeles var uheldig, måtte jeg pant blive hjemme og gå i Skole, ^{medens} ~~Tat~~ ^{og} ~~Mors~~ ^{og} ~~Broder~~ ^{Niels} kom efter besøgte Biskop D. G. Monrads på Himmeltøfte. Jeg var vel den Gang mellem 7 og 8 År og Søster Sissette Cathrine ganske lille.

Engang havde jeg som lille forudsagt at tegne den korsfæstede Kristus, det forbad Moder mig, og deri gjorde hun Ret, Børn skal ikke lege med det hellige. Hun lærte mig, at når jeg tegnede, skulde jeg vænne mig til ikke at dreje Papiret, men roligt holde opad og nedad retligt.

Jeg husker, at vi Drenge læste for Moder i en lille Bog om Halger Danske. Den kom vist med til Nysø, for at holde

SKOVGAARD-MUSEET
Mappe 1 Nr. 1 B

4 Jeg husker, at vi drøgte Læste for Moder i en lille bog om Halger Danske. Den kom vist med til Nysø, for at holde os i øvelse, der var vi som regel om sommerferien, jeg det står for mig som det dybtst, sommerligste sted i Danmark. På Nysø tronede jo Tante Christine Stampe, Moders Moder. Der var også hendes datter, Moders nære veninde fra ungdommen, Frænke Elise Stampe, hun var et ejeldant menneske, lige som Moder, kristeligt og folkeligt grebet af Grundtvigs forkyndelse. En tid vilde hun endog ud at tjene som pige, men familien forhindrede det. Hendes yngste broder Christian var stift lærermoder på ualmindelig adelsblødsid, men ikke det sprog blev næret i Østing, hvor han en tid stod ved høren, han døde vist i kampene mod Brejten i 1866. En af vore fæder på Nysø blev uventet kontvæg. Moder sagde, at det var fordi Baron Christian ventedes dertil, så var der ikke plads for os. Senere fik jeg at vide, at det var fordi Christian havde omtalt Fader som Malerelast⁹, så vilde Moder ikke være sammen med ham. Os børn har han altid været god mod. *De havde vist 7 fæder*

5 Moder havde fra ungdommen to nære veninder foruden Elise Stampe, nemlig Grønstedts datter Mette, som næsten kunne træde i sit lange lys, ligesom Moders, ikke var så færdig som til gengæld meget tykt og rambort. Og så Cousinen Sidsel Dalgas søster gift med Skalkens brygers Marthe. Men var der en genial pædagog og bispeside Enkeshovning Caroline Amalie Asplundskole (formodentlig først efter Mandus død). Men har fortælt mig, at da vi engang havde fået en smag fra Nysø, hvor en portion Artiskokker, dette Moder den, for at give Sidsel part med, jeg så til og Lækkerskatten som jeg var, blev jeg mere og mere urolig, alt som Sidsels del voksede, til da det brød jeg stille ud: ikke for mange, ikke for mange: Moder har altid fortælt hende tilføjelsen, men jeg husker den selv, det forgræk på kisten bords i vort køkken rumnede, vi boede endem i samme hus.

6 Jeg husker også engang der blev samlet ind til en bøsse, at Moder udtog nogle nydelige småting dertil fra sit chateau. Men holdt ellers ikke af barsaver, fandt vel at udbyttet som regel og stod i forhold til arbejdet og postpost. Så engang hun var anmodet om at deltage i ordningen af en sådan, rejste hun sig under mødet og gav, det hun havde tænkt at ofre, i redepenge

som vist havde hun sin del

Men nævnte aldrig taldrøsser, det havde vist til sin del. Mange siger ikke så på det, hævende, at det er ikke private folkes menneskeligt taldrøsser er sat til at beskætte, og det er vel retligt, men hvor er grænsen? for Moder var dette ikke at være sandhed tro,

Handwritten text in a cursive script, likely Danish, covering the top third of the page. The text is written on lined paper and appears to be a letter or a formal document.

A single line of handwritten text, possibly a signature or a closing phrase, located below the first main block of text.

Handwritten text in a cursive script, likely Danish, covering the bottom third of the page. This block contains several lines of text, continuing the narrative or formal structure of the document.

(5)

9 Moder broderede meget efter Mønstre hun og Fader havde tegnet i Studiebøger på rejse i Italien og Fader senere læmpet efter foreliggende behov. Sammen kæmpede de mod Tidens smag, for at forbedre den, og begge gjorde de i den retning et stort arbejde, moder syede sine Skjorte. Ij husker den virksomhed der blev udført i vor gamle dagligstue her, da en del damer under hendes og Faders vejledning broderede fanerne til Studenterne i Nordens fire universiteter. Napaia fik Odin på sin fane, Lund fik Freja, Christiania Thor. og København Skjold, alle efter tegning af Constantin Hansen.

Da var der virksomhed i Stuerne, de uer, syrammer og dejligt forrest silke alle vegne. Men man nævner, at til brylluppet fik Moder et par Sofapuder af nogle nære slægtninge, men de var ganske ude af stil og ^{forholdet til} stemning med det øvrige bohæve. Så syede Moder dem over med kint betræk, for at skæmme pudrene med falmen og vore øjne for synet af dem. Tjæerne gik og den stil hun kæmpede for, blev efterhånden berøst, nu synes den at komme i agt og ære, og netop som noget særlig dansk der ^{kom} ^{idre} sig sidst tykke til i broderlandene, så vidt jeg ved.

10 er indføjet andensteds.

(6)

11

Vore enkelte selskaber var nogenlunde ens, en forret, måske hvid sago, suppe, øksesteg og dessert, som vand, øksesteg eller andre kager, gammeldags krumkager eller krakmandler og rosiner, eller brød, serveret på det italienske stil i sorte farver på brøn, brændtlersbund. Det var fest, og noget forrest som helst at studere, stillende, og talerkrone.

12

Hvor husker jeg moders gråd, da budskabet kom om Daneriskes rømning i 64. Men alle indtrykke samler sig i mindet om den kære, dygtige Moder med det dybt alvorlige Trøsten sind.

SKOVGAARD-MUSEET
Mappe 113 Nr. 1 B

(1)

1 Skrive hvad jeg husker om Moder, som døde, inden jeg var 12 år, det er jo kun spredte glimt jeg mindes. Billedet af Moder, som jeg gemmer det, kan jeg ikke gengive. At Moder var kærlig, er jo ikke noget særligt, hun var også alvorlig, og det stammer vist fra, at hun måtte overtage husførelsen hos sin Fader, da hun var 16 år, allerede meget ung.

Han, Professore, Botanikeren, den af alle agtede og ærede og uæstetiske Jørgen Frederik Schouw, mistede sin Hustru den 5/3 1844.

Hun var født Dalgas, døbt Sivotte, yngste søster til Baronesse Christene Stampe på Nysø, hende der gav Thorvaldsen et sommer-hjem derude på hans gamle dage. Ved Mormoders død skrev Grundtvig til Bedstefader, ^{sigte} ~~saagen~~ „Veneret for Høj i Haven Høiester-Blomsten: Yndighed“. Jeg har det indtryk, at hun netop var mild og ydmyg, og Bedstefader havde jo sin Embedsbolig: Botanisk have, som dengang ^{laa} ~~laa~~ opstod ^{laa} ~~laa~~ grundene bag Charlottenborg langs Nyhavn.

I Hambolen der blev Fader og Moder viede af Grundtvig i 1834, for Bedstefader var syg, de måtte derfor vies i hjemmet, han døde 28/9 1832.

et
født
inden
endte 1832

SKOVGAARD-MUSEET
Mappe 113 Nr. 16

2 Jeg husker, det alvorlige ansigt Moder satte op, når hun og Fader ^{stille} prøvede
hvem af dem der ^{langst} kunde se ^{den} tændstik i igrere ude, at le. Overfor de igrer
gav Fader altid tælt. Men ^{vi} kunde også ^{Moder} skæmte, være med til skæmt, når
hun og Fader leiede at danne tændstik med tængerne, hendes spids og ^{tændstik} sam-
men gullet, Faders ^{var} fedt bræt ror. Saaand husker et barn

3 Men var selvstændig og vilje fast, men altid lykkedes det ^{hendes} ikke at fore sit
forsæt igennem. Fader kunde ikke lide mælkesteind, det fandt Moder
sig i, men hendes to drenge skulde vænnes til det. Det lykkedes også en
tid, at få os til at holde af det, vi passede nøje, at få det efter tur, men en
dag fik jeg for meget af det gode, så mælkesteindat stod mig imod, og Moder
nåtte give tælt. For tvinge maden i os har hun aldrig gjort. Vi holdt
heller i tæke af klumperne i morgenøllebrøden, så hjalp Moder derpå,
ved at give os anjovis til, og så glad klumperne. Da Søsster voksede til,
fik vi alle tre smørbrød og the til morgen, thi drenge fandt det højst uort-
ferdigt, at Cathrine slop for de mange lange år med øllebrød og mælke-
brød.

paaf

Da vi ungang var skortur og skulde hjem, måtte vi gå rakte til jernbanen?
men jeg ^{moders} tog, jeg leiede, Moder sagde, jeg skulde følge med. Da jeg vedblev at lege
sagde hun, at hvis jeg ikke fulgte med, kom jeg ikke ind i skoven næste gang, og da jeg
fremdels var uheldig, måtte jeg snart blive hjemme, og gå i skole, medens de andre
besøgte Biskop D. G. Mourads på Himmeltæfte. Jeg var ul 3 år dengang.

X Engang havde jeg som lille forsøgt at tegne den kongsfæstede Christofus,
det forlød Moder mig, og deri gjorde hun ret, hun lærte mig, at
når jeg tegnede, skulde jeg vænne mig til ikke at drøje papiret, men
roligt holde op ad og ned ad rigtigt.

SKOVGAARD-MUSEET
Moppe 113 Nr. 1c

os i Øvelse, der var vi som Regel i Sommerferien, det står for mig som det deiligste, sommerligste Sted i Danmark. På Nysø truede jo Tante Christine Stampe, Moders Moder. Der var også hendes
 MS Datter, Moders nære Veninde fra Ungdommen, Frøken Elise Stampe, hun var et sjældent Menneske, ligesom Moder, kristeligt og falkeligt grebet af Grundtrivs Forkyndelse, En tid vilde hun endog ud at træne som Pige, men Familien ^{hvis det ikke var grunden til, at hun aldrig blev det} forhindrede det. Hensens yngste Broder Christian var stik derimod så ualmindelig Adelsbløddet; men ikke det Sind blev næret i Paris, hvor han en tid stod ved Theren, han deltog vist i Tingen 1866

En af vore Frier på Nysø blev uventet kontrarig. Moder sagde, at det var fordi Baron Christian ventedes dertil, så var der ikke plads for os. Senere har jeg fået at vide, at det var fordi Christian havde omtalt Fader som „Malerklut“, så vilde Moder ikke være sammen med ham. Os Børn har han altid været god imod.

Moder havde fra Ungdommen to nære Veninder foruden Elise Stampe, nemlig Grundtrivs Datter Meta, som næsten kunde træde i sit lange, lyse Hår, medens Moders ikke var så langt, men til Gengæld meget tykt og ravnensort. Og så Cousinen Siisette Dalgaard, senere gift med Skolebestyrer Mariboe. Hun var selv en genial Pædagog og bestyrelses Indsættelse Caroline Amalies Adyldskole, (formentlig først efter Mandens Død). Hun har fortalt mig, at da vi engang havde fået en Sending fra Nysø, hvori var en Portion Artiskokeker, delte Moder dem, for at give Siisette ^{en} Part med, jeg så til, og Lækkerulten som jeg var, blev jeg mere og mere urolig, alt som Siisettes Del voksede, til sidst brød jeg stille ud: ikke for mange, ikke for mange: Moder har altså fortalt hende

SKOVGAARD-MUSEET
Mappe 113 Nr. 1C

4

Tilstragelsen, men jeg husker den selv, det foregik på Køkkenbordet i vort køkken nedenunder, vi bor jo endnu i samme Hus.

Jeg husker også engang, der blev samlet ind til en Basar, at Moder udtog nogle nydelige Småting dertil fra sit Châtel. Hun holdt ellers ikke af Basarer, fandt vel, at Udbyttet som Regel gj stod i Forhold til Arbejdet og Bøstyre. Så engang hun var anmodet om at deltage i Ordningen af en sådan, rejste hun sig under Mødte og gav, det hun havde tænkt at ofre, i rede Penge.

Hun nærede aldrig Taldrasenot, som jo skulde have sin Del. Mange ser jo ikke så nøje på det, hævde, at det er ikke private Folkes Småkøb Taldrasenot er sat til at beskætte, og det er vel rigtigt, men hvor er Grænsen? for Moder var dette ikke at være "Sandhed tro".

Moder selvstændighed kendtes også på, at hun ikke fulgte Moderen, hun gik klædt efter eget Tykke, i Hovedsagen en farligt Liv og Nærdel med en dobbelt Silketnor af Tjaleus Farve knyttet om Livet, med nedhængende Kræster. Sådan gik hun hjemme og ude. Jeg husker hende, engang hun skulde ud, mødte i Theatret. Hvor jeg syntes hun var smuk i den lysegrå Silketkjole.

Der var en egen stille Fæst over Livet i de Tider, det var som alt var smukt den Gang, midt i København og alle Steder. Jørgen var hjemmet Samling, og Moder hørte hjemme i Datidens mest dannede Kredse. Vor Guldalders Kunsthistoriker Professor N. L. Høyen holdt Forelesninger på Charlottenborg, og Moder blandt de Damer, som hørte ham. I hendes Barndomshjem så de jævnligt ham med Hustru og Svigerinde til Middag om Søndagen. Han var kræsen, og for at berøge sin Appetit, udbad han sig

Handwritten text in a cursive script, likely a historical document or map description. The text is written in a dark ink on aged paper. A small rectangular label is affixed to the upper right corner of the page, containing the text "SKOVGAARD-MUSEET" and "Mappe 116 Nr. 10".

SKOVGAARD-MUSEET
Mappe 113 Nr. 16